



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31049

Aşağıdaki sorularımın, *Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Türkiye'de derinleşen ekonomik kriz, her geçen gün daha fazla yurttaş borç kısıracına itmektedir. Geliri artmayan, alım gücü düşen milyonlarca yurttaş, kredi kartı ve bireysel kredi borçlarını ödeyememekte, bu nedenle yasal takip ve icra süreçlerine maruz bırakılmaktadır. Borçlarını ödeyemeyen yurttaş sayısındaki artış, toplumsal çöküntü ve yoksullukla birlikte bireysel intihar vakalarına da yansımaktadır.

2024 yılı başından bu yana yalnızca ilk beş ayda hem bireysel kredi hem de kredi kartı borcu nedeniyle yasal takibe alınan yurttaş sayısı **1 milyon 38 bin 700'e** ulaşmış, bu sayı geçen yılın aynı dönemine göre **289 bin 178 kişi artmıştır**. Bu artış, ülkedeki ekonomik sıkıntının derinleştiğini ortaya koymaktadır.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi verilerine göre:

- Halen bankaların takibinde **2 milyon 656 bin 164 kişi**,
- Varlık yönetim şirketlerinin takibinde **2 milyon 94 bin 827 kişi**,
- Her iki kurumun takibinde olanları tekil kişi olarak sayarsak, toplamda **4 milyon 96 bin 259 yurttaş** borçları nedeniyle yasal takibe düşmüştür.

Öte yandan, **1 Ocak - 11 Temmuz 2025** tarihleri arasında **UYAP üzerinden gelen icra dosyası sayısı 5 milyon 363 bine** ulaşmış, bu sayı geçen yılın aynı dönemine göre **%11,7 oranında artmıştır**. İcra dairelerinde derdest bulunan toplam dosya sayısı ise **24 milyon 54 bine** yükselmiştir.

Ekonomik göstergelere göre:

- Yurttaşların bankalara olan bireysel kredi ve kredi kartı borçları yalnızca 27 Haziran – 4 Temmuz haftasında **38,7 milyar TL artarak 4 trilyon 826 milyar TL'ye** ulaşmıştır.

- Varlık yönetim şirketleri ve TOKİ'ye olan borçlarla birlikte toplam borç **4 trilyon 985 milyar TL'yi** bulmuştur.
- Sadece 2024 yılında bireylerin kredi ve kart borçları **%22,6 (888 milyar TL)** oranında artmıştır.
- Her ay ortalama **262 bin yurttaş**, borçlarını ödeyemediği için yasal takibe alınmaktadır.

Tüm bu göstergeler, iktidarın ekonomi politikalarının halkın ihtiyaç ve refahını gözetmediğini, aksine toplumun geniş kesimlerini daha fazla borçlandırarak sosyal yıkımı büyüttüğünü ortaya koymaktadır. TÜİK verilerine göre enflasyon **%35,05** olarak açıklanırken, bağımsız araştırma grubu ENAG'a göre bu oran **%69'a** ulaşmıştır. Enflasyonun yüksekliğine rağmen kira artış oranı yüzde 25 ile sınırlandırılmış, buna karşılık **kira davalarının tüm adli davalar içindeki oranı %14'e** çıkmıştır.

İstanbul'da ortalama kira bedelinin 32 bin TL'ye ulaşması, enflasyonun çok çok altında yapılan son zamlarla birlikte 26 bin TL olan asgari ücretle geçinmeye çalışan milyonlarca kişi için barınma krizini derinleştirmiştir. Bu durum yalnızca asgari ücretlileri değil, aynı zamanda emekliler ve sabit gelirli memurlar gibi geniş kesimleri de doğrudan etkilemiştir.

Ek olarak, esnaf da yüksek faizli krediler, yasal faizcilik uygulamaları ve artan vergi yükleri nedeniyle büyük bir iflas riski altındadır. 2025 yılı itibarıyla getirilen **"asgari vergi" uygulaması ve yüzde 57 faizli vergi taksitlendirmesi**, küçük esnafı, çiftçileri iflasa sürüklemiş; banka hesaplarına konulan blokelemlerle faaliyetlerini sürdüremez hale getirmiştir.

Bu kapsamda;

- 1) 2024 yılı başından bu yana kredi kartı ve bireysel kredi borçlarını ödeyemediği için yasal takibe alınan yurttaş sayısı neden bu denli artmıştır? Bakanlığınız bu konuda ne gibi önleyici tedbirler almayı planlamaktadır?
- 2) 2025 yılı temmuz ayı itibarıyla toplam bireysel borç stoku 4,9 trilyon TL'yi aşmışken, bu borçluluğu azaltmaya dönük kamusal bir yapılandırma ya da af düzenlemesi düşünülmekte midir?
- 3) Borçları nedeniyle hem bankaların hem de varlık yönetim şirketlerinin takibine düşen toplam 4 milyonu aşkın yurttaşın yaşadığı mağduriyetleri hafifletmek amacıyla özellikle dar gelirli gruplar için herhangi bir sosyal destek mekanizması gündemde midir?
- 4) 2025 yılı başından bu yana UYAP'a gelen 5,3 milyondan fazla icra dosyasının sosyoekonomik temelleri nedir? İcra dosyası sayısındaki %11,7'lik artışa karşı Bakanlığınız ne tür bir analiz ve çözüm planı yapmıştır?
- 5) Kira davalarının toplam dava sayısındaki oranının %14'e yükselmiş olması hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
- 6) İstanbul'da ortalama kira bedelinin 32 bin TL'ye ulaştığı koşullarda 26 bin TL asgari ücretle geçinmeye çalışan yurttaşlar için kalıcı barınma politikaları geliştirilmekte midir?
- 7) Vergi adaleti açısından değerlendirildiğinde, yüksek gelirli şirket ve holdinglerin ödediği fiili vergi oranı ile küçük esnafın ve emekçilerin ödediği oranlar arasında derin

bir adaletsizlik olduğu açıktır. Bu eşitsizliğe son verecek bir vergi reformu planlanmakta mıdır?

- 8) 2025 yılı itibarıyla getirilen “asgari vergi” uygulaması ve yüzde 57 faiz oranıyla yapılan vergi taksitlendirmeleri hakkında esnaflardan ve çiftçilerden gelen itirazlar doğrultusunda bir iyileştirme ya da düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
- 9) Küçük esnafın banka hesaplarına uygulanan blokeler nedeniyle faaliyetlerini sürdüremediği şikayetleri Bakanlığınıza ulaşmış mıdır? Ulaştıysa bu konuda ne tür işlemler yapılmıştır?
- 10) Yoksulluk, borçluluk ve geçim sıkıntısı nedeniyle artan bireysel intihar vakalarıyla ilgili Bakanlığınıza ulaşan veri ve analizler var mıdır? Bu durumun ciddiyetine rağmen neden bir “ekonomik kriz izleme ve müdahale birimi” oluşturulmamıştır?